

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΚΑΤΑ

579

ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΡΑΖΗ.

25 def

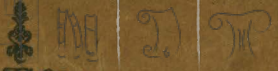
ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Θρησκευτικά Μελέται. — 'Η Μικρά Μαρία Διήγημα ἐκ τοῦ Ἰταλικαῦ. — Ἐνοστικτὸν τῆς Πατρίδος. — Ποίησις. — Διάφορα. — Ἀἴνυγμα.

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ « Η ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ. »

1858

ΓΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Double - N. 65 *1994^a*

Η ΘΕΛΞΙΟΝΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΥΛΛΑΔ. Α'. ΕΤΟΣ Α'.

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ΜΑΙΟΣ. | 858

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ἀρχομένοι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ τούτου Συγγραμματος ἐνομίσαμεν ἐν πρώτοις ἀναγκαῖον ν' ἀνταλλάξωμεν τὸ ὄνομα τῆς Μούσης Οὐρανίας μὲ τὸ τῆς ἀρχαϊστᾶτης Μούσης, Θεΐξιόνης καθὸ προσφρούτερον μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Συγγραμματος, καθὸ χρεῖαν ἔχοντες τῆς προστασίας οὐχὶ τῆς Θεᾶς τῶν Ἀστρονομικῶν γνώσεων, ἀλλὰ τῆς Μούσης ἐκείνης τῆς ἐμπνεούσης τὰ καλὰ, τὰ κίσημα, καὶ τὰ πρέποντα. Πεποιθήμεν δὲ ὅτι οἱ Λόγιοι τῆς Πατρίδος μας θέλουσιν μᾶς συνδράμει εἰς τὸν Κοινωνοφῶν τούτου σκοπὸν καταβίλλοντες ἕλαστος, ὅτι κρίνει προσφρούτερον καὶ συνελεστικώτερον εἰς τὴν τῶν φῶτων διάδοσιν ἐξ ἧς ἤρηται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία καὶ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος.

Διαδηλοῦμεν ὁμοίως εἰς τοὺς ἐντὸς τοῦ Κράτους Συνδρομητὰς ἡμῶν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁμογενεῖς, ὅτι ἐν ἐμψυχωθῶμεν ἵνα ἐπαρκῶμεν εἰς τὰ Τυπογραφικὰ ἔξοδα θέλομεν ἐπικουρῆσαι τὸ Περιοδικὸν καὶ δι' εἰκονογραφικῶν, ἀξιώνοντες ἅμα αὐτὸ δι' ἐνὸς περιπέλειον Τυπογραφικοῦ Φυλλοῦ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ο Ε.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ (1).

Ὁδυνηραὶ ἰδέαι διεγείρονται εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστου βίπτοντος ἑταστικὸν βλεμμα ἐπὶ τῆς Θρησκευτικῆς ἀδι-
αφορίας ὑφ' ἧς κατελήφθη ἡ Κοινωνία, καὶ εἰς τοὺς κόλ-
κους τῆς ὁποίας παρεδόθη. Καὶ ὅμως ἐάν ἄφρονες κατὰ
καιροὺς ἀνεφάνησκιν προσβαλόντες ἐκ θάθρων τὴν θρη-
σκευτικὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἅπαντες συνωμολόγησαν ἐν οὕ-
τοις καὶ αὐτὰ τὰ νοσοῦντα ἀσεβῆ πνεύματα, ἐπὶ μιᾷ ἀκρα-
δάντου καὶ ἀτρώτου ἀληθείας, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἀ-
πεδειλίασεν ὡς καὶ αὐτὴ ἡ μοχθηρὰ τῶν πολεμίων τοῦ
Χριστιανισμοῦ ἰταμότης καὶ αὐθάδεια. Πᾶσα κοινωνικὴ
πρόοδος, πᾶσα ἰδιωτικὴ ἀρετὴ, πᾶς ἠθικὸς Νόμος, διὰ
τῆς Θρησκείας προάγεται καὶ ἐμπεδοῦται. « Δὲν δύνα-
μαι, ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους ἐν τῶν ἀσεβεστέρων τῆς ἀ-
σεβείας τέκνων, ὁ Ἰάκωβος Ῥουσώ, δὲν δύναμαι νὰ
ἐννοήσω τίνι τρόπῳ ἐμπορεῖ νὰ ἦναι τις ἐνάρετος ἄ-
νευ Θρησκείας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον τοιαύτην καὶ ἐγὼ
εἶχον γνώμην, ἀλλ' ἤδη κατανοῶ πληρέστατα τὴν
πλάνην μου. »

Καὶ τῶντι. Ἀκαταμάχητον ἔχων ὁ ἄνθρωπος τάτιν
πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, πρὸς διεξήγησιν πάντων

(1) Ἐυχαρίστως καταχωροῦμεν τὸ σπουδαιότατον
καὶ ἀξιοσύστατον τοῦτο ἄρθρον ἐκπονηθὲν ὑπὸ Ἀξιο-
τίμου Δικηγόρου ὅστις ἐν τῷ μετὰ τῶν πολυειδῶν ἀ-
σχολιῶν αὐτοῦ θέλει συνδράμει προθύμως τὸ φιλολογι-
κὸν ἡμῶν Σύγγραμμα. Εἶθε καὶ ἕτεροι μνησθῶσι τὸ
παράδειγμα αὐτοῦ.

τῶν φαινομένων ὡς καὶ τῶν μυστηρίων τῆς υπάρξεώς
του, τείνων εἰς τὴν πρόοδον καὶ τελειοποιήσιν του μεθ'
ἧς συνδέεται ἡ εὐδαιμονία του, ζῶν ὡς ἐκ τῆς φύσεώς
του ἐν μέσῳ τῶν ὁμοίων του, ὠθούμενος ὑπὸ τῶν αἰσθη-
μάτων καὶ ὀρέξεών του, ἀνάγκην ἔχει ν' ἀνιχνεύσῃ τὴν
ἀλήθειαν, νὰ διεξηγήσῃ τὰ φαινόμενα τοῦτε ὕλικου καὶ
ἠθικοῦ Κόσμου, νὰ ἀνέυρῃ γνώμονα καὶ ὁδηγὸν τῶν
πράξεών του, καὶ τῶν μετὰ τῶν ὁμοίων του σχέσεων.
Ἄνευ τούτων ἀδυνατεῖ νὰ καθησυχᾷ, καὶ ἐπαναπαύ-
θῃ, ἀδυνατεῖ νὰ προοδεύσῃ, νὰ πολιτευθῇ, νὰ ἀπολαύσῃ
τὴν ἐφικτὴν δι' αὐτὸν εὐδαιμονίαν.

Πλὴν τίνα θέλει λάβει ὡς ὁδηγὸν πρὸς ἀνιχνεύσιν τῆς
ἀληθείας; τίνα πρὸς διεξήγησιν αὐτοῦτε καὶ τοῦ Παντός;
τίς θέλει διαφωτίσει αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν λόγον τῆς υπέρ-
ξεώς του, τοῦ προσορισμοῦ καὶ μέλλοντός του; τίνα θέλει
λάβει ὡς ὁδηγὸν καὶ ποδηγέτην εἰς τὰς μετὰ τῶν ὁμοί-
ων του σχέσεις; τίς θέλει ἀναπτύξει τὰς ἐν τῇ καρδίᾳ
του ἐγκεχραγμένους πρὸς τὴν ἀρετὴν ὀρμὰς; τίς ὁ υπε-
ρασπιζόμενος, μετριάζων τὰς ὀρέξεις, τὰ αἰσθήματά του;
τίς ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ Νόμος τοῦ Νοῦ καὶ τῆς καρδίας του;

Τὸν Νόμον τοῦτον θέλει ἐκζητήσει ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν
τῇ διανοίᾳ του, ἢ θέλει τὸν παραλαβεῖ παρὰ τοῦ υπερ-
τάτου ὄντος, ἐξ οὗ παρήχθη αὐτός μεθ' ὅλης τῆς λοιπῆς
Κτίσεως; ὁ Νόμος οὗτος θέλει εἶναι ἡ ξηρὰ καὶ ἄγονος
ἐκείνη Φιλοσοφία ἢ τὰ πάντα ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης δια-
νοίας ἀρουμένη καὶ τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν ἀλήθειαν πα-
ραγνωρίζουσα, ἢ ἐξ ἐναντίας ὁ ἀποκαλυφθεὶς λόγος καὶ
ἢ ἐπ' αὐτοῦ στηριζομένη Φιλοσοφία; Προβῶμεν ἐπὶ τὴν
μελέτην τοιοῦτου ὑψηλοῦ ἀντικειμένου.

προσφέρει θετικόν, οὐδὲν βέβαιον οὐδὲν σταθερὸν τὸ ἄστατον, τὸ ἀμφίβολον, ἢ περὶ τῶν ὄλων ἀγνοια, ταῦτα εἶναι τὰ διανοητικὰ τῆς φιλοσοφίας ταύτης προσόντα. Τὴν δὲ ἀνθρωπίνην καρδίαν ἐγκαταλείπουσα ἔρμαιον τῶν παθῶν καὶ ὀρέξεων, καὶ εἰς τὴν ἀπελπισίαν παραδίδουσα, ἀποκαθίστησιν αὐτὴν ἀέναον πηγὴν δυστυχημάτων, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα εὐδαιμονίας καταστρέφουσα, ῥίπτει ἐπὶ τέλους τὸ ἄτομον καὶ τὴν Κοινωνίαν ἅπασαν, εἰς τὴν βαρβαρότητα τῶν στυγερωτέρων κακουργημάτων.

Διέλθωμεν πάντα τὰ γεγραμμένα παρὰ τῶν ἐπαγγελλομένων τοιαύτην φιλοσοφίαν, καὶ μετὰ τοὺς εἰς τὴν μελέτην ταύτην καταβληθησομένους κόπους καὶ ἀγῶνας, θέλωμεν φθάσει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐσμέν ἀμαθέστεροι ἢ πρὸ τῆς γνώσεως τῆς διανοητικῆς ἐκείνης πολυχρονίου ἐργασίας. Αἱ ἀμφιβολίαι ὑπεραυξάνουσιν, αἱ ἀβιβαιότητες μεγαλύονται, οὐδὲν θετικὸν ἢ πιθανόν, οὐδὲν ἔγχοσ ἢ ἀμυδράτις ἀκτίς τῆς ἐπιζητουμένης ἀληθείας, θέλει διαφωτίσει τὴν ἐσκοτισμένην διανοίαν μας. Ὁ μὲν τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἀνωτάτου Ὄντος δημιουργοῦ τοῦ παντός παραγνωρίζων, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν Κτίσιν δογματίζει ὡς δημιουργήμα συνάμα καὶ δημιουργόν, ὃ δὲ τὸν πρῶτον οἰκτεῖρων ἀγνωρίζει μὲν τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἀνωτάτου Ὄντος, πλὴν εἰς τοῦτο περιορίζων τὴν ποιήσιν του ἀποβάλλει πάντα Θεραπευτικὸν Νόμον, καὶ πᾶσαν ἀποκαλυφθεῖσαν ἀλήθειαν. Ὁ μὲν ἀνυψεῖ τὸν ἄνθρωπον μέχρι Θεότητος, ὃ δὲ καταβιβάζει οὐτὸν μέχρι τῆς τῶν πτηνῶν τάξεως ὀρίζων αὐτὸν ἄνθρωπον ὅστις σκέπτεται καὶ διανοεῖται ὡς ἄλογον κτήνος διεσθαρμένον· ἕτερος δὲ πάλιν διΐσχυρίζομενος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὅλος ὕλη ἐπαγγέλλεται, ὅτι διὰ τῶν ὕλικῶν ὀργάνων του καὶ σκέπτεται, καὶ βούλεται καὶ ἐπιθυμεῖ, ἔτι-

ρος δὲ τέλος πάντων ἀπελπισθεῖς διὰ τῶν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, διδάσκει ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει οὔτε ἡ Κτίσις, οὔτε ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς. Ἰδοὺ δὲ τίνα τὰ συμπεράσματα τῶν κορυφίων τῆς μωρᾶς ταύτης φιλοσοφίας.

» Πᾶν ὃ, τι μᾶς περιστοιχεῖ εἶναι τὸ κράτος τῆς ἀμφοβολίας, » ἀπρὸς τί χρησιμεύει ἡ μεγίστη τοῦ πνεύματος; » μὲν μᾶς ἀναπτύξις; πρὸς οὐδέν. (Βολταῖρ.) « Ἄνευρεσις τὰ συγγράμματα τῶν φιλοσόφων. Ἐάν ἀριθμήσῃς τὰς γνώμας των, ἕλαστος παραδέχεται τὴν ἰδίαν του. Δὲν συμφωνοῦν εἰμὲ εἰς ἕν μόνον, εἰς τὴν μεταξὺ των ἀλλοιομαχίαν. (Ρουσσώ)

Πρὸς δὲ τὴν διὰ τῆς φιλοσοφίας ταύτης ἀνεύρεσιν τοῦ ἠθικοῦ Νόμου προβαίνοντες, θέλωμεν ἀπαντήσασθαι τοὺς Στωϊκοὺς καὶ Ἐπικουρεῖους, καὶ τοὺς ἀρνούμενους τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρωπίνου συνειδήτους, καὶ τοὺς θεοποιούντας τὰ ἐδεληρώτερα τῶν παθῶν, καὶ τοὺς ἀποκαθιστώντας τὸν ἄνθρωπον καὶ αὐτοῦ τοῦ κτήνους κτηνωδέστερον. Καὶ ὁ μὲν Βολταῖρ θέλει μᾶς διδάξει, ὁ ἕτερος Ζηκάστος ζῆ δι' ἑαυτόν. Τὸ περὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ Ζηκάστος εἶναι διὰ μὲν τοὺς ἐν καλῇ τῇ πίστει ἐρευνητάς, χάος ἀνεξερεύνητον· διὰ δὲ τοὺς συζητούντας διασκέδασις. Καὶ διὰ τὸν λαὸν δὲ, ὡς τὰ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον πρὸς κατανάλωσιν μετακομισθέντα ὀψώνια. Ὁ δὲ Barthez ἐρωτώμενος ἂν δύναται τις νὰ φρονεῖσθαι τὸν πατέρα αὐτοῦ, μᾶς ἀπαντᾷ, ὅτι ἐγὼ δὲν γνωρίζω ἐπὶ τίνος ἀρχῆς καθαρᾶ; φιλοσοφικῆς δύναμαι νὰ ὑποστηρίξω τὴν ἀπόκρισίν μου. Δὲν ἔξυρω τίποτε.

Διερευνῶντες ἐπὶ τέλους τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ φιλοσοφία αὐτὴ ἐπὶ μικρὸν διεύθησε Κοινωνίαν ὀλόκληρον, καὶ διανοεῖται ἐπὶ τὴν σελίδα τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ὅτι παραγνωρίσθησιν τῆς Θεραπευτικῆς ἀληθείας, ἀντι-

κατέστη ως ὁδηγός τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων ἡ φιλοσοφική μωρία, θέλομεν ἰδεῖ ἐν ὀνόματι τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Ἰσότητος, τῆς Ἀδελφότητος διαδραματισθέντα τὰ στυγερώτερα κακουργήματα, τῶν ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου τελεσθέντων, καὶ ταῦτα ὡς ἐπιβαλλόμενα παρὰ τοῦ ἀνθρώπινου Νοῦς πρὸς ὃν ὡς καθὼ τὴν Ἀνωτάτην Σοφίαν ἀνήκειρον βωμοὺς, καὶ εἰδωλα, ἀπεθέωσαν, ἐπροτωποποίησαν, καὶ προσέθησαν ὅσα ἄλλα τερατουργήματα ὁ παραλογισμὸς, ἡ ἀνθρωπίνη μωρία, καὶ ἡ τῆς καρδίας στρέβλωσις ἠδύναντο νὰ φαντοστοκοπήτωσιν.

Τοιουτοτρόπως ἡ ἀτελής Φιλοσοφία ῥίπτουσα τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν ἀμάθειαν, εἰς τὴν ἀμειβολίαν ὡς καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπάρξεως, μῆτε φόβους μῆτε ἐλπίδας, εἰς αὐτὸν ἐμπνέουσα, ἀποζηραίνουσα τὴν καρδίαν του ἐκ παντός ἀγχοῦ καὶ ὑψηλοῦ αἰσθήματος, ἀποκαθίστησι αὐτὸν τὸν ἀθλιέστερον τῶν πλασμάτων, τὸ ὁποῖον κατ' ἐξίτησιν τῶν λοιπῶν κατανοῦν καὶ τὸ τέλος του ἀπελπίζεται, ἀδημονεῖ, κατασπαράσσεται ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ προσεγγίζοντος θανάτου ὡς ἀφαρπάζοντος διὰ τοῦ σώματος πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ὑπαρξιν. Ἄχ βεβαίως! Οἱ φιλόσοφοι οὗτοι ἐπήνεγκον πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα μείζονα βλάβην πάντων τῶν λογικῶν ἀπ' αἰῶνος κακούργων!

Ἡ τὴν Ὀρθοσκευτικὴν ἀλήθειαν ἀποβαλοῦσα Φιλοσοφία ἀνέτρεψε τὸν θρόνον τῆς τιμότητος, τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης, τῆς ἐλπίδος, τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς, τοῦ ἐλέους, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἀνήγειρε τὸν ἐγωϊσμὸν, τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν κτηνώδη ἡδονὴν, τὸ σατανικὸν μείδιμα, καὶ ἅπαντας τοὺς δαίμονας τῆς ἀπελπισίας. « Οἱ ἀνθρώποι νὰ μὲ ὠρῶσιν διὰ τῶν κόπων των, τὰ πάντα » εἰς ἐμὲ καὶ ἐν ἐμοί, καταστραφῆτω τὸ ἀνθρώπινον » γένος, ἐάν διὰ τῆς κατατροφῆς ταύτης πρόκειται νὰ

» γευθῶ ἡδονὴν ἢ νὰ ἀποτρέψω ἀπ' ἐμοῦ πόνον » ἢ θλίψιν, τοιαῦται εἶναι αἱ σκέψεις τοῦ ἀπίστου. Ὁ ἀρνούμενος τὴν τοῦ Θεοῦ ὑπαρξιν καὶ λαλῶν διαφόρως, » εἶναι ψεύστης. » Ταῦτα εἶς τῶν πρωταθλητῶν τῆς ἀσεβείας.

Στρέψωμεν δὴ τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς Κοσμοσωτηρίου καὶ εὐσεβοῦς Φιλοσοφίας, τῆς ὡς ἔχασιν ἐχρύσης τὴν Ὀρθοσκευτικὴν ἀλήθειαν τούτεστι τὸν ἀποκαλυφθέντα Χριστιανισμὸν.

Ἴδου Αὐτὴ, διεξηγεῖ τὸ μέγα τῆς Κτίσεως πρόβλημα, τὸ μέγα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου μυστήριον, ὁρίζουσα τὸν προορισμὸν του καὶ διανοίγουσα αὐτῷ τὰς πύλας τῆς αἰωνιότητος. Ἴδου Αὐτὴ, ὡς ἀσβεστος καὶ ἀειφεργῆς λαμπρὸς διαφωτίζει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, διασκεδάζουσα πάντα δισταγμὸν, πᾶσαν ἀστασίαν καὶ ἀβεβαιότητα Ἴδου Αὐτὴ, ἀπειθυνομένη πρὸς ἅπαντας καὶ ἰσοπεδοῦσα οὕτως εἰπεῖν ἀπάσας τὰς διανοίας, καὶ ἀπεριήριστον εἰς αὐτὰς παρέχουσα δύναμιν, τὰς διαφωτίζει ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων αἴτινα εἰς μάτην οἱ Φιλόσοφοι συζητοῦσιν ἀλληλομαχοῦντες καὶ διαπληκτικίζμενοι, ἀνυψεῖ τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς Ἀνωτάτης περιωπῆς, ἐξ ἧς δι' εὐτυχῆς ἡρεμίας, καὶ ἀδιασίτου πεποθήσεως ἐποπτεύει τὴν σοφίαν τῶν ἀνθρώπων ἐν μέσῳ τῆς παραχῆς καὶ τῆς ἐρημωτικῆς ἀβεβαιότητος. Ὁ ἀποκαλυφθεὶς Λόγος, ἐπὶ τέλους διαπλάττει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς, διὰ τῆς γλυκυθυμίας, τῆς ὑπομονῆς, τῆς πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀδελφότητος, καταστρέφων πᾶν ὄριον ἀνθρωπίνης ἀνισότητος ἐνάγει καὶ προσεγγίζει ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὸν

ἐλευθέρου καὶ πτωχοῦ, τὸν σοφὸν καὶ ἀμαθῆ, καὶ ἀποκαθίσταται μετὰ τὸ πνευματικὸν ἐν πνεύματι ἰσότητα καὶ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ἀδελφότητα, εξασφαλίζει πρὸς τὸν ἄνθρωπον οὐ μόνον τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῷ παρόντι βίω ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν εὐδαιμονίαν.

Τίνες δὲ αἱ ἀποδείξεις τῆς θεϊότητος τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς ἀληθείας τῆς εὐσεβοῦς φιλοσοφίας; Δὲν προτιθέμεθα ἐν τῇδε τῇ μελέτῃ τοιοῦτου νὰ ἐπιληφθῶμεν ἀντικειμένου. Λέγομεν μόνον, ὅτι ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ ἀπθένεια, τὸ ἐνεστῶς καὶ τὸ παρελθόν, ἡ θεωρία καὶ ἡ πράξις, τὸ χυδαῖον πνεῦμα καὶ ἡ ὑψηλὴ διάνοια, ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτῆς μαρτυροῦσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν μήτι ἄλλο ὑπῆρχεν, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ θεϊότης καταφαινόνται ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων. Τα ἔργα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἀρνούνται οὐδὲ οἱ μοχθηρότεροι αὐτοῦ διώκται. Ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια προΐσταται ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων κατὰ πᾶν ἔθνος ἠθικὰ ποιοῦσα θυματουργήματα· ἐνθα μὲν τὰ ἔθνη αὐτῆς δὲν ῥέουσιν, ἐκεῖ ἐρημώσεις καὶ ἀνθρώπινα κτήνη, ἐκεῖ κοινωνικοὶ σπαρχμοὶ, καὶ πυρκαϊαὶ καὶ παντοῦ καρδιῶν, καὶ βαθεῖαι λύπαι καὶ ἀταξίαι ἢ μηδὲν· ἐνθα δὲ τὰ ζωοδόνα αὐτῆς νέματα διέρχονται, ἐκεῖ ὁ πολιτισμὸς, ἐκεῖ ἡ κατάργησις τῆς δουλείας, ἐκεῖ ἡ οἰκογένεια ἐν πάσῃ τῇ τελειότητι αὐτῆς, ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος κατέστη ἀληθῆς εἰκὼν τοῦ υπερτάτου ὄντος. Ἡ μωρὰ τῶν ἀνθρώπων φιλοσοφία ὑπόκειται εἰς διηνεκῆ ῥῆθιν καὶ μεταβολὴν, ἡ τοῦ σοφοῦ τούτου κατεστράφη ὑπὸ τοῦ ἐτέρου, ἢ ὁ ἴδιος κατέστρεψε τὸ ἔργον τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ Χριστιανικὴ Σοφία ἀπέναντι τῶν προσβολῶν τούτων αἰώνων τῆς ὁποίας ὑπέστη ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων, ὑπὸ τῶν σοφῶν καὶ ἀμαθῶν, ἵσταται ὡς λαμπτὴρ διαφανίζων τὸν κόμην ἅπαντα καὶ ἐκ πάσης νέας προσβολῆς νέαν ἀπο-

κτώτα ἰσχὺν, ἐπεκτείνει τὸ Κράτος αὐτῆς μέχρι τερματων αἰώνων, κατὰ τὴν δοθείσαν παρὰ τοῦ Διδασκάλου ὑπόσχεσιν. « Ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ παρελεύσονται οἱ » δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. » Ὅχι ποτέ! Ἔργα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἀποτελέσματα, καὶ Κράτος τοιοῦτον, καὶ ἀναμόρφωσις τοιαύτη τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν δύναται νὰ ᾧσιν οὔτε ἔργα ψεύδους, οὔτε τὰ ἔργα πλάνης, οὔτε ἀνθρωπίνης ἰσχύος ἀποτελέσματα.

Προσεγγίσωμεν τὸν ἐν τῇ ἀγόνῳ Φιλοσοφία μακρὰν τῆς ὀρθοσκευτικῆς πεποιθήσεως ἐνδιδαιτώμενον. Παρατηρήσατε αὐτόν. Ἴδου οὗτος τήκεται ἐν μέσῳ τῆς ἀμβολίας, τῆς ἀβεβαιότητος, τῆς ἀπελπισίας. Παρατηρήσατε αὐτὸν πόσον ἡ ψυχὴ του ταρασσεται, πόσον περιπλανᾶται, ἡ γαλήνη ἐξ αὐτῆς ἐξέλιπεν. Ἀκούσατε αὐτὸν βλασφημοῦντα τὴν σοφίαν ἐκείνην ἧτις τὸν ἔρριψεν εἰς τοιαύτην θέσιν, καὶ φθονοῦντα τὴν ἀταραξίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀμαθοῦς Μοναχοῦ τὸν ὁποῖον πολλάκις περιεφρόνησεν. Ἀκούσατε αὐτόν, εἶναι ὁ ἀσεβῆς Ῥουσώ. Ἡ μαρτυρία τῶν ἐχθρῶν μας ἀνωτάτην ἔχει ἰσχὺν δτε ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἐπικαλούμεθα. Διαβαίνει ἐκ τίνος παρεκκλήσιου ὅπου μοναχοὶ προσεύχονται, εἰσέρχεται ἐν αὐτῷ μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του, καταλαμβάνεται ὑπὸ θρησκευτικῆς συγκινήσεως, καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν προσεύχεται. Τελειωθείσης τῆς προσευχῆς στρέφεται πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ, λαμβάνει αὐτόν τῆς χειρός. « Φίλε, τὸν λέγει, τώρα δοκιμάζω τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου. » Ὑπάρχει ἐνταῦθα αἰσθημά τι εὐδαιμονίας τὸ ὁποῖον καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν. . . . Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω, τὸ ὕψος τῶν τερῶν Γραφῶν με ἐκθαμβοῖ. Ἡ βίβλος αὕτη ἡ τοσοῦτον ὑψηλὴ ἀμα καὶ ἀπλή εἶναι ἀρὰ γε ἔργον ἀνθρώπου, εἶναι δυνατὸν ἄνθρωπος τοιαύτην

» νὰ ἐπλασε ἱστορίαν; εἶναι λόγοι φανατικοῦ ἢ κeno-
 » δόξου; Ὅποια γλυκίτης! Ὅποια καθαρότης εἰς τὰ
 » ἤθη! Ὅποια χάρις εἰς τὰς παραινέσεις! ὅποιον ὕψος
 » εἰς τὰ παραγγέλματα! Ὅποιον βάθος σοφίας! Ὅ-
 » ποιον ἐπὶ τῶν παθῶν κράτος! Τί θέλομεν ἀπαντήσῃν
 » εἰς ταῦτα; Ἄς σεβασθῶμεν ἐν πραότητι ὅ,τι δέν δυ-
 » νάμεθα οὔτε νὰ ἀποβάλωμεν οὔτε νὰ ἐννοήσωμεν, καὶ
 » ἄς κλίνωμεν γόνυ ἐνώπιον τοῦ Ὑπερτάτου ὄντος
 » τοῦ μόνου γινώσκοντος τὴν ἀλήθειαν. » Ὅποιος τῆς
 ἀληθείας θρίαμβος! Ὁ ἀσεβέστερος ὅσω περιουότερος
 τῶν καταδικωτῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν δυσὶ λέξεσι
 κατέστρεψεν ὅσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχε κατ' αὐτοῦ συσ-
 σωρεύσειν μωρίας. Ἀκούσατε εἰσέτι. Εἶναι ὁ ἀσεβῆς τῆς
 Ἀγγλίας Chubb ὅστις διανύσας τὸν βίον ἅπαντα πρὸς
 καταδίωξιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀναγκάζεται ἐπὶ τέλους
 νὰ ὁμολογήσῃ. « Δέν δυνάμεθα νὰ διεξηγήσωμεν τὸν
 » Χριστιανισμὸν εἰμὴ παραδεχόμενοι τὴν ἀλήθειαν τῆς
 » Ἱστορίας τοῦ Εὐαγγελίου. » Ἀναγνώσατε ἐπὶ τέλους
 τὰς ἐπὶ τινος ἀντιτύπου τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς γεγραμμένας,
 ὑπὸ χειρὸς τοῦ παρὰ πάντα τὸν βίον περιπλανηθέντος
 Λόρδου Βύρωνος. « Εἰς ταύτην τὴν ὑψηλὴν Βίβλον ὕ-
 » πάρχει τὸ Μυστήριον τῶν Μυστηρίων. Εὐτυχὴς ὁ ἀ-
 » ναγινώσκων, ὁ ἀκούων, ὁ εὐλαβοῦμενος τοὺς λόγους
 » αὐτῆς καὶ δι' αὐτῶν δεόμενος. Εὐτυχεῖς οἱ δυνάμενοι
 » νὰ θραύσωσι τὰς θύρας καὶ νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὰς ὀ-
 » δοὺς αὐτῆς. Ἄλλ' προτιμότερον ἦτο νὰ μὴν ἐγεννᾶτο
 » ὁ ἀναγινώσκων, καὶ ἀμφιβάλλον, ἢ περιφρονῶν αὐ-
 » τήν. » Οὕτως ὁ ἄνθρωπος περιπλανηθεὶς ἐπὶ πολλὸν
 χρόνον εἰς τὸ ψεῦδος, αἰσθάνεται μείζονα διὰ τὴν ἀλή-
 θειαν δίψαν ἢ πρότερον, ἐκκινῶσας τὸν κρατῆρα τῶν ἀ-
 λόγων παθῶν συναισθάνεται μεγαλιτέρως τὰς δόνας,

« καὶ ὅταν δοκῇ ἤδη πεπληρωσθαι, θλιβήσεται, » τριτά-
 • θλιος δὲ, ἔχων σύγκοιτον ἐν τοῖς ἐγκάτοις καὶ σύνδει-
 πνον τὴν ἄφρονα περὶ τῶν ὄλων ἀβεβαιότητα, πείθεται
 ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ ἀλήθεια πόρρω ἀπέχει αὐτοῦ, καὶ βρα-
 δέως μὲν ἄλλ' ἀναμφιβόλως θέλει ἀποδώσει πρὸς αὐτὴν
 τὸν φόρον τῆς ὁμολογίας.

Ἄλλ' ἂν τοιοῦτος ὁ πίνων τὸ ὕδωρ τῆς ἀνθρωπίνης
 μωρίας, τίς εἶναι ὁ ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς Εὐαγγελικῆς ἀ-
 ληθείας ποτιζόμενος; — « Ὅς δ' ἂν πίνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος
 » οὐ ἐγὼ δώσω αὐτῷ οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα,
 » ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ
 » πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. » Ἴδετε
 αὐτόν. Ὅποια ἀταραξία ψυχῆς, ὅποια τοῦ μεγαλείου
 συναίσθησις, ὅποια γνώσις τοῦ προορισμοῦ του! πλού-
 σιος, θεωρεῖ αὐτὸν εὐτυχῆ ὅτι κατέστη ὄργανον τῆς
 θείας προνοίας διασκορπίζων τὸν πλοῦτον εἰς ἀγαθοερ-
 γίας, καὶ ἐναθρονόμενος εἰς τὰ εὐεργετήματά του. Πτω-
 χὸς. γινώσκει ὅτι ὁ Θεὸς διέταξε τὴν ἐν τῷ ἰδρωτί τοῦ
 προσώπου συντήρησιν, καὶ ἐν τοῖς κόποις του εὐδαιμο-
 νεῖ ἐλέπων τὴν δεξιὰν τῆς Θείας ἀγαθότητος συνεφα-
 πτομένην καὶ ἐλαφρύνουσαν τὰς στενοχωρίας του, καὶ ἀ-
 γαλλόμενος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῆς ἀπολαύσεως αἰωνίου πλού-
 του. Σοφός, ἐντρεφᾶ ἐν μέσῳ τῶν καλλονῶν καὶ τῆς θε-
 τικότητος, τῆς ὀρθοκευτικῆς ἀληθείας, κρίνων εὐδαίμονα
 ἑαυτὸν ἀπέναντι τῶν ὀπαθῶν τῆς ἀσόφου καὶ ἀσεβοῦς
 Φιλοσοφίας. Ἀμαθής, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τὸ ἔζοχον τῆς
 Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ὅτι ἐν τῷ ὕψει αὐτῆς ἐνυ-
 πάρχει ἡ ἀπλότης δι' ἧς γίνεται προσιτὴ καὶ καταλη-
 πτὴ πρὸς ἅπαντας. Τέλος, ὅπου τὰ νάματα τοῦ Χρι-
 στιανισμοῦ ἐκεῖ καὶ ἡ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀληθῆς εὐδαι-
 μονία, ἐκεῖ τὸ ἁλοκράτεον αἰσθημα τῆς βαθυτάτης πρὸς

τὸν Ὑψίστον εὐεργέτην εὐγνωμοσύνης, ἐκεῖ ἢ πρὸς τὸν πλησίον κἀντε φίλον κἀντε ἐχθρὸν ἀγάπη, ἐκεῖ ἢ ἐλπίς καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς, ἐκεῖ ἢ πρὸς τὸν δυστυχουῦντα βοήθεια καὶ παραμυθία, ἐκεῖ ἢ ἰλαρότης εἰς τοὺς συλλογισμούς, ἢ τάξις εἰς εἰς τὴν οἰκογένειαν, τὸ σέβας εἰς τοὺς συμπολίτας, ἢ χριστότης εἰς τὴν συνείδησιν. «Θαυ-
 » μάσιον ἔργον τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, ἔγγραφεν ὁ
 » Μοντεσκιού, ὅτι ἐχούσης ὡς πρῶτιστον σκοπὸν τὴν
 » ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ μακαριότητα, δι' αὐτῆς μόνης
 » δύναται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐν τῷ προσκαίρῳ τούτῳ βίω
 » νὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐδαιμονίαν του. »

Ναί! ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἡ ἀλήθεια, ἐν τούτῳ αἰ ἀπολαύσεις τῶν ἀθῶων ἡδονῶν, ἐν τούτῳ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀδελφότητος, ἐν τούτῳ ὁ παρήγορος τῶν δητυχημάτων, ἐν τούτῳ δὲν ὑπάρχει θάνατος.
 » Ἴδου οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος
 » τὸν Κύριον,» κἀν δὲ ἀποθάνῃ ζήσεται.»

Ἐρρέθη ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ποιητής, Χριστιανὸς δὲ οὐδέποτε. Ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, ἡ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολίτου, τοῦ πατρὸς, τοῦ υἱοῦ διαγράφουσα διδάσκεται καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Ἱερῶν Βιβλίων, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν διδασκαλίας γνωρίζεται. Ὁ Θεὸς ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γενόμενος ἐδίδαξε τὸν θετικὸν ἐκείνον Νόμον, ὅστις ἀγνωσόμενος ἢ παραμελούμενος δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ καρποὺς ἀξίους αὐτοῦ. Καὶ μόλαταῦτα ὁποίας καταβάλλομεν φροντίδας, ὁποίους κόπους, ὁποῖα παρεδέχθημεν μέσα, πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ Νόμου τούτου εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων μας, πρὸς διαφώτισιν παντὸς τοῦ λαοῦ;

Οἱμοι! Οποῖον ζήτημα.

Φροντίδες μὲν καὶ μόχθοι καὶ πολιτικοὶ ἀγῶνες μὴ

ρίοι καταβάλλονται πρὸς μεταρρύθμισιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ θεσμοῦ, μέριμναι καὶ μόχθοι πρὸς ἐπαύξεισιν ἀγρῶν πρὸς ἀνέγερσιν οἰκοδομῶν, οὐδεμία δὲ μέριμνα, οὐδεὶς ἀγὼν, οὐδεμία μελέτη ἐπὶ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Θρησκείας ἀντικειμένου, ἐξ οὗ κρέματα καὶ ἐξαρτᾶται πᾶσα κοινωνικὴ καὶ οἰκογενειακὴ εὐδαιμονία. Ἀκολούθως δὲ καὶ κλαίομεν καὶ ὀδυρόμεθα ὅτι πᾶσα πολιτικὴ ἀρετὴ ἐξέλιπεν, ὅτι οἱ οἰκογενειακοὶ σύνδεσμοι ἐχαλαρώθησαν, ὅτι ὁ ἐγωϊσμός κατέλαβε τὰς ψυχὰς ἀπάντων, ὅτι ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη ἀπεξηράνθη! Μωροὶ καὶ τυφλοὶ, ὅτι ὀφθαλμοὺς ἔχοντες δὲν βλέπομεν καὶ ἄτα ἔχοντες δὲν ἀκούομεν. Ἡμεῖς καὶ ἕκαστος ἡμῶν ἐσμέν οἱ αὐτουργοὶ τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων. Κυβερνῶντες, μόλις ἐπὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἐνθυμήθημεν νὰ παραχωρήσωμεν περιφρονητικὴν τινὰ γωνίαν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὴν Θρησκευτικὴν Διδασκαλίαν. Σοφοὶ, περηφρονήσαμεν τὴν Ἀνωτάτην ἀληθειαν καὶ δὲν ἐκρίναμεν ἀξιοπρεπῆς ἡμῶν νὰ διδασκώμεν καὶ διδάζωμεν αὐτὴν πρὸς τοὺς συμπολίτας μας. Πατέρες, ναι μὲν ἐφροντίσαμεν νὰ διδάζωμεν τὰ τέκνα μας τὴν ἐκμάθησιν γλώσσης τινός, ἢ τῆς ἀριθμητικῆς, ἐπὶ σκοπῷ κέρδους ἐπιστήμην τινὰ, ἀλλ' οὐδεὶς διεσκέφθη ἢ ἐδαπάνησεν ἕπως μορφώσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ τέκνου του διὰ τῆς Θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἧτις θέλει ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ, χρηστὸν μὲν πολίτην, ἀγαθὸν δὲ οἰκογενειάρχην, ἐντιμον καὶ ἐνάρετον ἄνδρα αὐτὸ καταρτιζούσα Ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου. . . . Ἄχ! ἄς μὴ σκώσωμεν ὄλον τὸ παραπέτασμα τὸ ἐπικαλύπτει τὴν ἀσχημοσύνην μας.

Ἡ μελέτη τῶν Θείων Γραφῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Πα-

ΙΑΚΩΒΟΥΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Θρησκευτικὴν ἀλήθειαν, δι' ἧς τὰ μὲν θεῖα δόγματα ὡς τέκνα φωτὸς διατρέφονται, καταστρέφονται δὲ ὡς νόθα καὶ σκότια ὅσα τὰς ἀκηράτους λαμπηδόνας τῆς εὐσεβείας προσβάλλουσιν, ἡ μελέτη καὶ γνῶσις τοῦ Θεοῦ Νόμου τὸν ὁποῖον ὁ μὲν Ἰησοῦς ἐδίδασκεν, οἱ δὲ Πατέρες καὶ προσιτὸν πρὸς ἅπαντας κατέστησαν, ἡ μελέτη, λέγομεν, τοῦ Θεοῦ Λόγου τοῦ ἐν μὲν τοῖς εὐτυχίαις ἀσφαλεστάτου ὄντος ὁδηγοῦ ἐν δὲ ταῖς συμφοραῖς ἀληθοῦς παρηγόρου, παρημελήθη, παρηγκωνίσθη, κατεφρονήθη. Εἰς ξηρὰν καὶ ἄγονον φόρον ἐξωτερικῆς λατρείας μᾶλλον καθ' ἑξῆς ἢ κατ' ἐπίγνωσιν, ἰδοὺ εἰς τί περιορίζεται ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Θεοῦ Νόμου. Καὶ ὅμως διδάσκει ὁ μέγας τῆς πίστεως μύστης Ἀπόστολος Παῦλος ὅτι, ἀἠπίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστὶ, καὶ ὅτι ἡ δέησις ἡμῶν δὲν δύναται νὰ ᾖ εὐπρόσδεκτος ἐὰν μὴ ἡ καρδία ἐστήρικται ἐπὶ τῶν Θεῶν ἀρετῶν, ὁ δὲ νοῦς πεφώτισται ἐκ τοῦ Θεοῦ Λόγου, α καὶ δὲ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλεῖς καὶ τῶν ἀγγέλων, γέγονας χαλινὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. »

Ἀπεβάλομεν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς προκαταρκτικῆς διδασκαλίας τῶν τέκνων μας τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἱερῶν Βιβλίων, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι γεγραμμένα εἰσὶν εἰς ἀπηρηλαιωμένην γλῶσσαν, ἡ ὅτι οἱ παῖδες ἀναγινώσκοντες δὲν ἐννοοῦν τὰ ἐν αὐτοῖς ὑψηλὰ δόγματα. Ἄλλ' ἀντεκαταστήσαμεν ἄρα γε γνησίας μεταφράσεις, ἡ ἔρμηνείας τῶν Ἱερῶν βιβλίων; Διευκολύναμεν τὴν κατάληψιν τῶν διὰ τῆς βοήθειας τῶν διδασκάλων; Οὐδὲν τούτων. Ὅτε δὲ τὰ ἡμέτερα τέκνα ὁποσοῦν προώδευσαν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς μητρικῆς γλώσσης, καὶ διὰ τῆς προκαταρκτικῆς παιδείας ἀνέπτυξαν τὰς διανοητικὰς τῶν δυνάμεις, ἐβάλαμεν ἄρα γε τὰς χεῖράς τῶν τὴν εὐλογιστὴν τοῦ

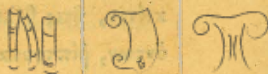
Χρυσοστόμου, ἡ τὴν λογικὴν τοῦ Βασιλείου, ἡ τὴν πολυμάθειαν τοῦ Γρηγορίου, ἡ τὴν Οὐράνιον τοῦ Πύλου Σοφίαν; Πολλοῦγε καὶ δεῖ. Ἄγονον ἐκμάθησιν ἀριθμῶν καὶ ἀποστάσεων, καὶ γραμματικῶν κανόνων, καὶ μυθολογικῶν διηγημάτων, καὶ ψιττακισμὸν ὀλίγων λέξεων ξένων γλωσσῶν, ἰδοὺ τίνα προσφέρομεν πρὸς τὰ τέκνα μας πνευματικὴν τροφήν. Ἀποξηράνοντες οὕτω τὴν καρδίαν αὐτῶν, καὶ μὴ διαχύσαντες ἐν τοῖς ψυχαῖς τῶν τὸ ζωογόνον ὕδωρ τῆς ἠθικῆς καὶ Θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ ἐξεσφενδονίσσαμεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν μακρὰν τῶν ἡμετέρων κόλπων, πρὸς πλήρη ἀποξήρανσιν τῶν καρδιῶν τῶν ἡ ἐγκατελίπομεν ὡς πλοῖα ἀνεργμάτισμα ἐν μέσῳ τοῦ κοινωνικοῦ κλύδωνος.

Εὐτυχῆς ὁ νέος οὐ τινοῦς ἡ καρδία καὶ τοὶ ἀπνεκρωθεῖσα, δὲν ἐποτίσθη ὅμως ἐκ τοῦ δυσώδους καὶ βεβορωμένου τῆς ἀσεβοῦς Φιλοσοφίας ὕδατος, ἡ ἀλήθεια θραδέως μὲν ἀλλ' ἐπιτέλους κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἤτον θέλει διαταράσσειν τὴν διανοίαν του. Ἄλλ' ἐὰν ἀφθεῖς εἰς τὰς μελέτας τῶν φθορέων τῆς ἀνθρωπότητος τῶν Βηλεῦ, καὶ Δουπουῖ, καὶ Βολταῖρ, καὶ Ῥουσσώ, καὶ ἀπροστάτευτος ὢν καὶ γυμνὸς τῶν ὄπλων τῆς Πίστεως ἀπεπλήρηθη διὰ τῶν ἀσεβῶν δοξασιῶν τῶν τὰς ὁποίας καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἐπὶ τέλους ἀπεδοκίμασαν, ὡ τότε βεβαίως προτιμότερον δι' αὐτὸν νὰ μὴ ἐγγεννήθη. Ἡ καρδία του ἀφ' ἐνὸς μὲν κατάξηρος οὔσα καθὸ μηδέποτε ἀναψυχθεῖσα διὰ τῶν ναμάτων τῆς Θρησκευτικῆς Διδασκαλίας ἀφ' ἑτέρου δὲ διψῶσα πρὸς διεξήγησιν τῶν προβλημάτων αὐτοῦτε καὶ τῆς Κτίσεως, ἀπορροφᾷ τὴν μωρίαν ἐκείνην, ἡ τις θέλει τὸν ἀποκαταστήσει τὸ ἀθλιότερον τῶν ὄντων, ὀπίσσω αὐτὸν ἐντὸς τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπελπίας, καὶ δουλαγωγῶσα αἰχμάλωτον τὴν ψυχὴν αὐτῆς

τοῦ εἰς πονηρὰς ἐπιθυμίας, ὅστις ὡς πλοῖον χεῖμαζόμενον καὶ ὑπὸ ἀγρίων κυμάτων καὶ παντοίων ἀνέμων σαλευόμενον, θέλει ἀφεύκτως συντριβῆ σύμφυχον ναυάγιον, ἐὰν μὴ ἀκτίς τῆς αἰωνίου λάμπειως εἰσδύσασα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ διασκεδάσει τὸ ἐπικαλύπτον σκότος, ἐὰν μὴ ὡς ὁ ἀποπλανηθεὶς Ἱερὸς Αὐγουστίνος ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν Θρησκευτικὴν ἀλήθειαν καὶ εἴπῃ μετ' αὐτοῦ —

» Κύριε ἐγὼ δούλος σός. Σὺ τὰς δεσμευούσας ἀλύσεις
 » τῶν παθῶν μου συνέτριψας. Πρὸς σὲ ἡ γλῶσσά μου,
 » ἡ καρδία μου, τὰ ὅσα μου λέγουσι, τίς ὁμοίός σοι
 » Κύριε; Ὅποια γλυκύτης, ὅποια εὐφροσύνη, εἰσέδουσε
 » εἰς τὴν ψυχὴν μου, ὅτε Σὺ μὲ ἀφῆρπασας ἐκ τῆς φθο-
 » ροποιᾶς ὁδοῦ, ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν ὅποιαν ἐπὶ το-
 » σοῦτον χρόνον περιεπλανήθην. Σὺ ἀντὶ ταύτης εἰσέ-
 » δυσας εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ ἡ διδασκαλία σου
 » γλυκύτερα πάσης γλυκύτητος, λαμπροτέρα παντός
 » φωτός, ἀνωτέρα πάσης τιμῆς! Ἡ καρδία μου ἀ-
 » παλλαγεῖσα ἐκ τῶν ἐγκληματικῶν ὀρέξεων ἐπληρώθη
 » ἐκ τῶν λόγων τοῦ ἐλέους σου, αἱ ἐνάρετοί τάσεις ἤδη
 » εἰς ἐμὲ ἀνάπτύσσονται, καὶ δάκρυα εὐφροσύνης οἱ
 » ὀφθαλμοὶ ἐκχέουσιν ὅτι ἐν τῇ ὁδοῦ σου Κύριε ἐπα-
 » νῆλθον. »

Κεφαλληνία τῇ 20 Ἀπριλίου 1858.

Η ΜΙΚΡΑ ΜΑΡΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ.)

Εἰς μικρὰν οἰκίαν κώμης τινος τῆς Βρεοχιανῆς ἐπαρχίας, κατόκει πρὸ δέκα περίπου ἔτων ἀνδρόγυνον λατρεῖον ζωηρὸν καὶ ἀξιέραστον θυγάτριον ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἔτων. Ἡ Μαρία (οὕτως ὠνομάζετο τὸ θυγάτριον) ἦτον ἡ εὐτυχία τῶν γονέων της. Ἄν καὶ μικρὰ τὴν ἡλικίαν τοὺς ἐβοήθει ὅμως ἱκανῶς ἐξήρχετο μετὰ τῶν γονέων της εἰς τοὺς ἀγρούς, διὰ νὰ σκαλίξῃ, νὰ ἐκρίζωνῃ, νὰ σκάπτῃ κτλ. ἢ τοὺς ἐβοήθει εἰς τὴν οἰκίαν ν' ἀλονίζωσι, νὰ καθαρίζωσι τὸ λινὸν καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ τρυγητὸς ἦτο διὰ τὴν Μαρίαν μεγάλη εορτὴ καὶ ἐνίοτε ἀφινε τὸ ἔργον διὰ νὰ τρώγῃ σταφυλίδα τινα ἢ νὰ τραγυφῇ καὶ νὰ παίξῃ μὲ ἄλλα κοράσια, ἅτινα κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔτρεχαν ν' αὐξήσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν τρυγητῆρων. Ὁ τρυγητὸς καὶ τῶν καρίων ἡ συγκομιδὴ ἦταν αἱ ἐργασίαι ἐν αἷς ἡ μικρὰ Μαρία μάλιστα ἐτέρπετο. Ὅτε δ' ἐπορεύετο ἵνα βοσκῆτῃ τὴν ἀγελάδα εὐχαριστεῖτο βραδυποροῦσα ὅπως θεωρῆ τὰ παίζοντα παιδιὰ καὶ δὲν ἔμενε μὲν ἀργὴ εἰς ὅσας παιδιάς ἠδύνατο νὰ συμμερισθῇ νέα τις, παίζουσα δὲ τὸ δακτυλίδιον καὶ ἄλλας τοιαύτας παιδιάς ὑπερτέρει ὄλων. Ἡ Μαρία ἦτο ζωηρὰ ἀλλὰ συνετή. Μαγδαλινὴ ἡ μήτηρ της δὲν ἀνήκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν κοινῶς θεογελάστων κατωμένων γυναικῶν, ἀλλ' ἦτον ὄντως χριστιανὴ· εἶχε δ' ἐγγράσει εἰς τὴν νεανίδα αἰσθήματα θρησκείας καὶ ἠθικῆς. Ἡ οἰκία των ἐφαίνετο ὅτι κατοικεῖτο ἀπὸ πτω-

χοὺς μὲν ἀλλὰ καθαρίους. Κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ μαγειρείου ἐκρέματο χειρόμακτρον. Χονδροειδῆς μὲν ἀλλὰ καθαρία τράπεζα ἔκειτο εἰς τὸ μέσον. Ἐντεῦθεν μὲν μάκτρα, κύλινδρος καὶ κόσκινον, ἐντεῦθεν δὲ κόφινος καὶ ἄλλη τράπεζα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειντο ὀλίγα πινάκια καὶ ἄλλα καθαριώτατα ἀγγεῖα. Πλησίον τῆς ἐστίας ἦτο κολουκύνθη εἰς ἀποθήκην ἄλατος, ἔν ἀγγεῖον δι' ὕδωρ μία χύτρα, ἔν χονευτήριον εἰς λέβης καὶ ἄλλα χρήσιμα σκεύη. Πλησίον τῆς τραπέζης ἦτο σκευοθήκη ἐφ' ἧς ἐφαίνετο ἀγγεῖον ἐλαίου, ἔν βαυκάλιον καὶ μία φιάλη. Ὑπὸ τὴν στοὰν, κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς εἰσόδου τοῦ μαγειρείου ἦτον ἔν κόπανον καὶ πλησίον ἔν πτυάριον.

Εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην κατώκουν, ὡς εἴπομεν, ὁ ἀνὴρ ἡ γυνὴ καὶ ἡ Μικρὰ Μαρία. Ἦτον ἡμέρα τρίτη τὸ πρωὶ καὶ ἡ γυνὴ ἐπροσπάθει νὰ καταπαίση τὸν συζυγὸν τῆς νὰ μὴ ὑπάγη ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Τραβαλιάτου.

— Κακὸν τι προαισθάνομαι τῇ ἀληθείᾳ σύζυγε.

— Σὺ πάντοτε ἔχεις κακὰς προαισθήσεις καὶ ἂν σὲ ἤκουα οὐδέποτε ἐξηρχόμην τῆς οἰκίας.

— Καλὰ, ὅ,τι ὀρίζεις ἀλλὰ σήμερον εἶναι παρὰ τὸ σὺνηθες ἀνήσιχος. Ἄκουσε μὴ ὑπάγῃς σήμερον εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Τραβαλιάτου.

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ πωλήσω τοὺς βόας μου διὰ νὰ πληρώσω τὸν Κυρ. Ἰωάννην.

— Τοὺς πωλεῖς τὴν ἐρχομένην δευτέραν εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Ραβάτου ἀσφαλῆστερον ὡς πρὸς τὰ χρήματα καὶ τὴν ζωὴν σου. Πρέπει νὰ ἤξευρῃς ὅτι πλησίον τοῦ Τραβαλιάτου συμβαίνουν πολλὰ ἐκ προθέσεως κακοὺ γήματα.

— Κύτταξε τώρα διὰ τούτους τοὺς φόβους σου θέ-

λεις ν' ἀφῆσωμεν τὰς ὑποθέσεις μας! Σὲ φαίνεται ὅτι ὅλα συμβαίνουν εἰς ἐμέ.

— Ὅστις ἐγεννήθη δυστυχῆς, πάντοτε δυστυχίαι τὸν ἀκολουθοῦσι.

— Μὲ φαίνεται ὅτι ἔως εἰς τὴν δευτέραν δὲν θὰ χολάσῃ ὁ κόσμος.

— Ἐ! νὰ! καὶ δὲν συλλογίζεσαι οὔτε μίαν ἐβδομάδα τὴν ὁποίαν θὰ χάσω, οὔτε ὅτι ἔδωκα τὸν λόγον μου τῷ Κυρ. Ἰωάννη, ὅτι αὔριον θὰ τῷ πληρώσω τὸ χρέος μου!

— Εἶναι πλούσιος, καὶ δι' ὀλίγας ἡμέρας . . .

— (Ὡραία ἀπολογία! ἐπειδὴ εἶναι καλὸς καὶ πλούσιος)· ἐγὼ διὰ μίαν παράλογον ιδέαν σου, ἐγὼ νὰ λείψω ἀπὸ τὸν λόγον μου; θέλει ἴσως εἰπεῖ ὅτι εἶναι πρόφασις διὰ νὰ μὴ τὸν πληρώσω. Ἀλήθεια, εἶμαι πτωχὸς ἀλλὰ τίμιος.

— Ὁ Θεὸς φυλάξῃ, οὐδέποτε ἐστοχάστην νὰ μὴ τὸν πληρώσῃς· ἀλλ' ἀπ' αὔριον ἔως τὴν δευτέραν εἶναι πέντε ἡμέραι καὶ νομίζω ὅτι ὁ Κυρ. Ἰωάννης δὲν ἠθελ' ἐναντιωθῆ.

— Ὅχι! ποτε! Ἐἶπα ὅτι αὔριον θέλω τὸν πληρώσει καὶ διατηρήσει τὸν λόγον μου, καὶ ἂν ἐγνώριζα ὅτι ἠθελα πωλήσει ὀλιγώτερον τοὺς βόας μου. Ἡ παροιμία λέγει, ὅποιος πορεύεται καλὰ οὔτε τὸν Θεὸν δὲν φοβεῖται.

— Ἀλλ' ὅταν ἔχωμεν αἰτίαν νὰ φοβώμεθα;

— Ποῖαν! Ἄν ἠθελα δυνθῆ χθὲς νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἀ-

γορὰν τοῦ Ραβάτου, εἶμαι εἰσβίαιος ὅτι θὰ ἦτο καλῆτερον, διότι εἶναι ἀπὸ τὰ ἐξόχους ἀγορὰς, ἀλλ' ἐπειδὴ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΓΕΡΩΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΝ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

ἐμποδίσθην, δὲν δύναμαι νὰ περιμείνω εἰς τὴν δευτέραν καὶ ἐν τούτοις νὰ χάσω τὴν ὑπόληψίν μου.

Ἡ Μαγδαλινὴ ἐστέναξε καὶ ὕψωσε τοὺς ὕφθαλμούς· εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ Μαρία μετὰ ζωηρότητος ἔτρεξε νὰ χαϊδεύσῃ τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν παρεκάλεσεν νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Τραβαλιάτον.

— Ὡς καὶ σὺ τώρα! . . . Ὅχι, ὄχι, θὰ μείνῃς μ' ἐμέ.

— Μητέρα, ἄφες με νὰ ὑπάγω νὰ βοηθήσω τὸν Πατέρα μου.

— Καλὴν βοήθειαν θὰ τῷ δώσῃς! θέλω νὰ σὰς κλαύσω καὶ τοὺς δύο; . . .

— Ἀπόψε ἐκοιμήθης κακὰ, ἀγαπητὴ μου μητέρα, ἐγὼ σ' εὐχαριστῶ ἀλλὰ πολλὰκις ἡ ἀγάπη ἀποτυφλόνει τὸ δίκαιον.

— Πάντοτε μὲ τὰς παροιμίας.

— Βέβαια, ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ μας ἦσαν πολλὰ σοφοί, καὶ αἱ παροιμίαι μᾶς διδάσκουσι πολλὰ πράγματα.

— Δοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἐξουρῆς τὴν παροιμίαν ὅτι ὅλα τὰ μυαλὰ δὲν εἶναι εἰς μίαν κεφαλὴν, καὶ ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἔχομεν μίαν, καὶ . . .

— Σιώπα! εἶναι καὶ ἄλλη παροιμία ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ ἑμιλῶσιν εἰμὴ . . .

— Καὶ σὺ τὴν πιστεύεις; καλὴν ιδέαν ἔχεις δι' ἐμέ!

— Βέβαια.

— Δεῖξέ μου ἐμπράκτως ὅτι ἔχεις γνώμην νὰ κάμῃς καὶ μὴ μοῦ κάμνῃς τὸν κωφὸν εἰς ὅ,τι σὲ λέγω.

— Ὁ ἔντιμος θάνατος εἶναι προτιμώτερος βίου αἰσχροῦ. Ἄν ἐγὼ δὲν πληρώσω αὐτὸν τὸν Κυρ. Ἰωάννην, θέλει ἴσως εἰπεῖ ὅτι εἶμαι κακοπληρωτὴς, καὶ οἱ γέροντες μ' ἐδίδαζαν νὰ διατηρῶ ἀκριβῶς τὰς ὑποσχέ-

σεις μου· καὶ ἐξ ἄλλου χαίρεται πίστιν ὅστις πληρόνει τὰ χρέη του. Τώρα δὲν ἀρροτριῶ μὲ τοὺς βόας, καὶ τὸ προπεχὲς ἔαρ θέλω ἀγοράσει ἐν ἄλλο ζεύγος.

Ὁ Ἀντώνιος (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ ἀγαθὸς χωρικός) ἐπαύχλιζε δι' ἐκείνων τῶν λόγων νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν τῆς συζύγου του, καὶ ἐν μέρει ἐπέτυχε. Μόλις δὲ τὸ ἐνόησεν ἐξῆλθε τοῦ μαγειρείου εἰσῆλθεν εἰς τὸ βουστάτιον καὶ λύτας τοὺς βόας τοὺς ἔφερον εἰς τὴν ἄλωνα, ἐνευσεν ἀκολούθως εἰς τὴν μικρὰν Μαρίαν ἥτις ὑπῆγε καὶ ἐνεδύθη τὴν ἐορτάσιμον στολὴν, καὶ φοβούμενη μὴ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς ἔλαβε τὴν φέρουσαν εἰς Τραβαλιάτον. Ὁ Ἀντώνιος εὐθύς τὴν ἠκολούθησεν ἀρ οὐ ἀπεχαιρέτησε τρυφερῶς τὴν σύζυγόν του ἥτις βλέπουσα ὅτι ματαίᾳ ἀπέβαινε πᾶσα ἀπόπειρα διακρυφόουσα τὸν ἠκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος μέχρις οὐδὲν ἐφάνετο πλέον.

Ἡ Μαρία φαιδρὰ καὶ εὐλύγιστος προεχώρει κομπάζουσα ὡς ἂν ἐπορεύετο εἰς θρίαμβον. Ὁ πατήρ τῆς μικρόσωμος ἀλλὰ ῥωμαλέος καὶ εὐταρκος τὴν ἠκολούθει προπέμπων τοὺς βόας τοὺς ὁποίους ἐθεώρει μὲ ἦθος εὐαρεσκείας ἐνταυτῷ καὶ μελαγχολίας.

Φθάσαντες εἰς Τραβαλιάτον ὑπῆγαν εἰς τὸ μέσον τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀγορᾶς λιὰν δυσαναλόγου πρὸς κώμην τρισχιλίων ἢ τετρακισχιλίων κατοίκων. Ἄν καὶ εὐάριθμοι ἦσαν οἱ πωληταὶ ὁ Ἀντώνιος ὅμως ὑπεχρεώθη νὰ περιμείνῃ ὀλίγον ἕως νὰ δυνηθῇ νὰ τὰ πωλήσῃ. Ὅταν ἔλαβε τὴν τιμὴν εἶδε δύο ἀνθρώπους διεστραμμένους τὸ πρόσωπον νὰ πλησιάζωσι καὶ νὰ υποβλέπωσι τὰ χρήματα αἵτινα ἐκράτει, ἕκαμνον δὲ νεύματα τὰ ὁποῖα τὸν ἐπρόσκεινον φοβησάσθην. Ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἀλλ' εἶδε τοὺς δύο νὰ τὸν ἀκολουθῶσι. Διὰ νὰ τοὺς ἀποφύγῃ ὅθεν

εισήλθεν εἰς ξενοδοχεῖον, ἀπεσύρθη μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς μεμακρυσμένον δωμάτιον καὶ ζητήσας κλωστήν προσέβραψεν τὰ χρήματα εἰς τὸ κράσπεδον τοῦ χιτῶνος τῆς Μαρίας, διότι ἀναπολῶν τὴν συνάντησιν τῶν δύο κακούργων ἐφοβείτο σφόδρα. Μετὰ τοῦτο, ἀνέλαβε τὴν ὁδοιπορίαν του διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μικρὰν του καλύβην ἢ ὁποιᾶ, ἐὰν ἦτο ὅπου τότε αὐτὸς εὕρισκετο, ἤθελε τῷ φανῇ παλάτιον. Ἐννοεῖται ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μυριάκις ἐμακάρισε τὴν σύζυγόν του. Ἄλλ' ὅ,τι ἔγεινε ἔγεινε· ἐξ ἄλλου ὁ φόβος του δυνατὸν νὰ προτῆρχετο ἐκ τῆς μετὰ συζύγου του συνομιλίας.

Καθ' ὁδὸν ἡ Μαρία ἠνώχλει τὸν πατέρα της διὰ μικρῶν ἐρωτήσεων εἰς οὐδεμίαν τῶν ὁποίων οὗτος ἀπεκρίνετο. Τῇ δε κακεῖσε παρετήρει καὶ ἔντρομος ἐστρέφετο εἰς τὸν ἐλάχιστον τῶν κλάδων θόρυβον. Τοῦ ἐσύριζον τὰ ὦτα καὶ κατὰ τὰς προλήψεις τῶν χωρικῶν, ἐσυμπέραναν ἐκ τούτου κακὸν τι. Μετ' ὀλίγον παρετήρησε μακρόθεν ἐρχομένους τοὺς δύο ἀνθρώπους οἵτινες τόσον τρόμον τῷ προυξένησαν. Ὀχρίασεν ὡς νεκρὸς, καὶ βλέπων ἀδύνατον τὴν φυγὴν εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ σωθῇ. Αὐτὴ δὲν ἐπερίμενε νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ ἐπειδὴ ὁ πανικός φόβος ὅστις τὴν κατέλαβεν ὑπερίσχυσε τῆς πρὸς τὸν πατέρα της ἐγάπης. Ὁ λογισμὸς ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ ἂν φεύγουσα ἤθελε ζητήσει βοήθειαν τὴν παρεκίνησε νὰ φύγῃ.

Ὁ Ἀντώνιος, εἰς τοὺς δύο οἵτινες ἠμισκεπεῖς τὸ πρόσωπον τὸν ἐζήτησαν ἀποφασιστικῶς τὰ χρήματα ἀπεκρίθη ὀλίγας λέξεις καὶ ἔλαβεν δι' ἀπάντησιν πληγὴν μαχαίρας. Τοὺς ἐζήτησε νὰ τῷ χαρίσωσι τὴν ζωὴν διὰ ἀγάπην Θεοῦ· ἔπεσεν ἱκετικῶς γονυπετὴς εἰς τοὺς πόδας των ἄλλ' εἰς μάτην. Οἱ δύο αἰτινες ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ ἐ-

νέπηξαν πολλάκις τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐφόνευσαν.

— Εὐθύς — εἶπεν ὁ πρῶτος ἀδελφὸς ἄς ἰδῶμεν ποῦ ἔκρυψε τὰ χρήματα.

Καὶ τὸν ἐρεύνησαν πανταχοῦ ἀλλ' οὐδὲ λεπτόν ἦραν.

— Μήπως ἀφῆκε τὰ χρήματα εἰς τὸν ξενοδόχον τοῦ Τραβαλιάτου.

— Δὲν ἦτο τόσο ἀνόητος. — Ὁ πονηρὸς θὰ ἐκατάλαβεν ὅτι τὸν παρετηροῦμεν καὶ ἐφύλαξε ἡ ἐστοχάσθη ὅτι τὰ χρήματα. . . .

— Ἄλλ' ὅχι καὶ τὴν ζωὴν — ἀπεκρίθη ὁ πρῶτος σκωπτικῶς μεϊδιάσας.

— Καὶ ἡ θυγάτηρ του ;

— Μὰς ἔφυγε· ἀλλὰ δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ μὰς κάμῃ τίποτε.

— Ἄμποτε.

— Καὶ τί θὰ κάμωμεν τοῦτο τὸ πτώμα ;

— Ἄς τὸ ρίψωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν φράκτην. Τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ ἔκαμεν ἔφυγον διὰ νεοφύτου ἀμπελώνας.

Ἄλλὰ ἡ Μαρία ;

Ἡ δυστυχὴς νεάνις ἔτρεχεν εἰς τοὺς ἀγρούς μέχρις οὗ ἰδοῦσα μακρόθεν οἰκίσκον ἐπλησίασε καὶ εἰσήλθεν ἀσθμαίνουσα. Γραῖα τις ἄτρακτον ἔχουσα τὴν ἐπλησίασε καὶ μ' ἐπιτετηδειμένην γλυκείαν φωνὴν, τὴν ἠρώτησε διὰ τί ἦτο τόσον τεταραγμένη.

— Οἱ κλέπται ! . . . οἱ κλέπται ! . . . ἐφώνησεν ἡ Μαρία.

— Ποῦ εἶναι ;

Καὶ εἰς τὸν θρόνον . . . τὸν πατέρα μου . . . ἀπεκρίθη ἀπεκρίθη δὲ κακεῖνος ἡ Μαρία.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

Τὸ ἐκκαμὸν τοῦ πατρὸς σου ;

— Δὲν ἐξεύρω· ὅμως φοβοῦμαι μὴ τὸν φονεύσωσι.

Ἄχ! τρέξε σῶσε τον.

— Ἐδῶ δὲν εἶναι κανεὶς . . . ἡσύχασε, θὰ τοῦ ἐπῆραν μόνον τὰ χρήματα.

— Δὲν εἶχε τὰ χρήματα . . . ἐγὼ . . . καὶ ἔπαυσε διαλογισμὸν τὸν ὁποῖον δὲν ἐνόησε διὰ τὴν μικρὰν τῆς ἡλικίαν· ἀλλ' ἡ δυστυχὴς ἤθελε τρομάξει ἐὰν ἔβλεπε τὸ ἀκαριαῖον μειδίαμα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γραίας.

Ἄ! . . . σὺ . . . ἐκατάλαβα λοιπὸν ἔλθε νὰ σὲ κλείσω εἰς ἀσφαλὲς μέρος . . . κ' ἔπειτα θέλω τρέξει νὰ ζητήσω βοήθειαν διὰ τὸν πατέρα σου.

— ὦ, ναί, τὸν πατέρα μου . . . βοήθησέ τον, σῶσε τον διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Ναί ἀγαπητή μου κόρη! κρύψου εἰς τοῦτο τὸ δωμάτιον καὶ διὰ τ' ἄλλα ἐγὼ φροντίζω.

Ὅτιω λοιπὸν σιωπῶσα τὴν ἔκλεισε διὰ τοῦ μοχλοῦ εἰς δωμάτιον τῆς δευτέρας ὀροφῆς. Ἡ μικρὰ Μαρία γονυπετήσασα ἐδέετο ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τῆς, ἔπειτα ἔκλαυσε πικρῶς. Ἀκούσασα πατήματα ὡς ἂν ἐπλησίαζέ τις, νομίζουσα ὅτι ἦσαν ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους ἡ γραία ἔφερεν εἰς βοήθειαν τοῦ πατρὸς τῆς, πύχθη αὐτὴν, ἡ δὲ καρδία τῆς ἔπαλλε σφοδρῶς. Κοινομένη ὅθεν ἀπὸ ἐπιθυμίαν ν' ἀκούσῃ τὰ περὶ τὴν τύχην τοῦ πατρὸς τῆς, ἔπεσε κατὰ γῆς ἐπλησίασε τὸ ὠτίον καὶ ἤκουσε τὸν ἐφεξῆς διάλογον.

— Μὲ ἄδεια χέρια ἐπιστρέφετε εἰς τὴν οἰκίαν.

— Καὶ πῶς τὸ ἐξεύρετε;

— Τὰ χρήματα εἰν' ἐδῶ εἰς τὴν οἰκίαν μας.

— Πῶς εἶναι δυνατόν;

— Ἐ! ἀχρεῖοι τίποτε δὲν ἀξίζετε ἢ θυγατὴρ τοῦ εἶχε τὰ χρήματα καὶ εἰς τὴν ἀφήκετε νὰ φύγῃ.

— Ἄ! ἠπατήθημεν. Καλὰ τῷ ἔπρεπαν ὄσαι τῷ ἐδώσαμεν.

— Ῥαβδισμοὺς μόνον λέγετε, νομίζω; εἶπεν ἡ γραία.

— Βλέπω ὅτι μιᾶς ἐκλαμβάνεις παντελῶς ἀρχαρίους εἰς τὴν τέχνην· τῷ ἐδώσαμεν τόσας μαχαιριαῖς ὅπου καὶ μετρημοὺς δὲν ἔχουν.

— Ἐπρεπε καὶ τὴν θυγατέρα του νὰ φονεύσωμεν· εἶπεν ὁ πρῶτος τῶν δύο ἀδελφῶν.

— Νὰ τὴν φονεύσωμεν ἐδῶ διὰ νὰ εὕρωσι τὸ πτώμα καὶ νὰ μᾶς καταδικάσωσι; — Ὅχι, δὲν συμφέρει· παρητήρησεν ἡ γραία.

— Ἄς τὴν ὑπάγωμεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐκεῖ τὴν φονεύσωμεν.

— Εὐμορφος τρόπος! Καὶ ἐὰν μᾶς ἴδωσιν ἢ τὴν ἀκούσωσι νὰ φωνάζῃ;

— Τί στοχάζεσαι λοιπὸν νὰ κάμωμεν;

— Εἶναι τρόπος — παρητήρησεν ἡ μοχθηρὰ γραία — Ἄφες νὰ στοχασθῶ — . . . ἐστοχάσθη ἐπ' ὀλίγον, καὶ ἔπειτα ἔκραξεν — Ὡραῖα! ἐξάιρετα! . . . δὲν ἡμπορεῖ καὶ καλῆτερα.

— Λοιπὸν;

— Νὰ τὴν καύσωμεν εἰς τὸν κλίβανον.

— Ἐξάιρετα! ἔκραξαν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο κακοῦργοι,

— Πολὺ καλὰ μῆτερ.

— Ἐλα λοιπὸν ξύλα ἐγρήγορα.

Οἱ δύο ἀξιώτιμοι υἱοὶ τῆς γραίας ἀνασύραντες τὰς χερίδας των ἤρχισαν τὸ ἀπαίσιον ἔργον των. Συναθροισαντες ἱκανὰ ξύλα, τὰ ἔρριψαν εἰς τὸν κλίβανον καὶ τὰ ἤναψαν. Κατ' ἀρχὰς καπνὸς διεδόθη εἰς τὰ περίεξ, εἶτα ἤκουσθη τοῖσι μὲν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καπνοῦ φῶς ἀμυδρὸν φαίνετο τὰ τρία των δυσειδῆ πρόσωπα, ὥστε οἱ

διάβολοι παραβαλλόμενοι πρὸς αὐτοὺς ὠραιότεροι ἤθελον εἶσθαι. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε εἰς ὅποιαν ἀμυχανίαν εὐρίσκετο ἡ δυστυχὴς Μαρία. Ὁ μὲν πατὴρ τῆς φονεμένου, αὐτὴ δὲ πλησίον τρομεροῦ θανάτου! Ἐταράχθη καὶ παρὰ μικρὸν ἐλειποθύμησε. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τῆς ἔγιναν δυνατώτεροι καὶ συχνότεροι, νέφος δὲ σκοτεινὸν κατεκάλυψεν ἐπ' ὀλίγον τοὺς ὀφθαλμούς τῆς λαβοῦσα ὅμως θάρρος, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον ὁπόθεν ἐβλῆποντο οἱ ἄγροί, παρετήρησε τὸ ὕψος καὶ ἐδίστασε. Πάραυτα ἤκουσε φρικαλέον γέλωτα· ἦτον ἡ γραῖα ἥτις, συλλογιζομένη ὅτι μετ' ὀλίγον ἐκείνη ἢ πυρὰ ἤθελε καύσει τὴν ταλαίπωρον νεάνιδα, εἶχεν ἐνθαρρύνει τοὺς υἱοὺς τῆς. Ἡ Μαρία τὴν ἤκουσε καὶ ἐφρικίασε· προσήνεγκε δέησιν εἰς τὴν Μητέρα τῶν πιστῶν, ἔπειτα ἀναβᾶτα εἰς τὸ παράθυρον καὶ μείνασα ἐπ' ὀλίγον ὄρθιος, κατεπήδησε. Ἡ γῆ ἔνεκα τῶν συχνῶν βροχῶν, εἶχε μαλακωθῆ, ὡς ἐκ τούτου οὐδὲν ἔπαθε ἐκ τῆς πτώσεως. Πνευστιῶσα ἡ Μαρία ἤρχισε νὰ τρέχῃ παρατηροῦσα ἐνίοτε μὴ τὴν κυνηγῶσι. Φθάσασα εἰς τὴν ὁδόν, εἶδε τρεῖς χωροφύλακας ἰππεῖς οἵτινες ἰδόντες τὸ πτώμα τοῦ δυστυχοῦς Ἀντωνίου ἔτρεχον νὰ εὗρωσιν τὸν κακοῦργον.

Μόλις τοὺς εἶδεν, ἡ Μαρία ἔκραξε με διακεκομμένη φωνὴν . . . βοήθεια ! . . . βοήθεια ! . . .

Οἱ χωροφύλακες ἔδραμον καὶ ἠρώτησαν αὐτὴν ἥτις μὲ φωνὴν τρέμουσαν τοῖς διηγήθη τὴν ἱστορίαν. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν χωροφυλάκων παρεκάλεσε τὴν νεάνιδα νὰ τοὺς συνοδεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἀγρίων ἐκείνων ἀνθρώπων. Ἐδίστασεν ἐπ' ὀλίγον ἡ Μαρία, συγκατένευσεν ὅμως ἀφ' οὗ τὴν ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν θέλει πάθει τίποτε. Τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ ἵππου του καὶ τὴν ἐκάλυψε διὰ τοῦ φορέματός του ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὴν γνω-

ρίτη· φθάσαντες εἰς τὴν οἰκίαν τῶν κακοῦργων, ὁ ἀρχηγὸς τῶν χωροφυλάκων ἠρώτησε τοὺς τρεῖς τί ἔκαμναν, ἢ δὲ γραῖα πάραυτ' ἀπεκρίθη.

— Καθὼς βλέπετε καίομεν τὸν κλίβανον διὰ νὰ ἐψήσωμεν τὸν ἄρτον.

— Δεῖξέ μοι τὸν ἄρτον λοιπόν.

— Καὶ διατί; ἀπεκρίθη μὲ ὀλιγωτέραν αὐθάδειαν

— Διότι τρώγομεν καὶ ἡμεῖς εὐχαρίστως.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔνευσεν εἰς τοὺς χωροφύλακας οἵτινες εὐθύς συνέλαβον τοὺς δύο κακοῦργους οἱ ὅποιοι, ἀνέτοιμοι καὶ ἄοπλοι, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φύγωσιν οὔτε νὰ ὑπερασπισθῶσι. Τότε ὁ ἀρχηγὸς ἐξεσκέπασε τὴν μικρὰν Μαρίαν, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἐφάνη εἰς τοὺς τρεῖς κακοῦργους τρομερὰ (ὡς ἡ σκιά τοῦ Βάγκου εἰς τὸν Μακβέθον). Οἱ χωροφύλακες ἐρευνήσαντες καὶ μὴ εὐρόντες τὸν ἄρτον, δέσαντες καὶ τὴν γραῖαν, ἀνεχώρησαν μετὰ τῶν κακοῦργων οἵτινες μετὰ ταῦτα δικασθέντες ἔλαβον τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν. Τὴν δὲ Μαρίαν συνώδευσαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ἡ δὲ μήτηρ τῆς ἰσταμένη εἰς τὴν θύραν, καὶ μὴ βλέπουσα νὰ ἐπιστρέφῃ ὁ Ἀντώνιος καὶ ἡ Μαρία, ἀνήσυχος περιμένει αὐτοὺς. Ὅταν εἶδε μακρόθεν τὴν θυγατέρα τῆς παρ' ἄλλων συνοδευομένην καὶ ὄχι παρὰ τοῦ Ἀντωνίου ἐνόησε τὴν δυστυχίαν τῆς, σκοτεινὸν νέφος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς καὶ ἐλειποθύμησε.

Ἡμεῖς δὲ περαίνομεν τὴν θλιβεράν ἱστορίαν ὡς ἀνικανοὶ νὰ ἐκφράσωμεν τοιαύτην δυστυχίαν.

Σ. Δ.

ΕΝΣΤΙΚΤΟΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

(Chateaubriand).

Τὸ ἐνστικτον τοῦτο τὸ προσφιλές τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὠραιότερον, τὸ ἠθικώτερον τῶν ἐνστικτων, εἶναι ὁ Ἔρωσ τῆς Πατρίδος. Ἄν ὁ νόμος οὗτος δὲν ὑπεστηρίζετο δι' αἰδίου τινὸς θαύματος, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς εἰς τόσα ἄλλα, ἡμεῖς οὐδόλως προσέχομεν, οἱ ἄνθρωποι ἤθελον συρρέουσι πρὸς τὰς εὐκράτους ζώνας, ἔρημον ἀφίνοντες τὴν λοιπὴν σφαῖραν. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὁποῖαι συμφοραὶ ἤθελον προκύψει ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς ἓν καὶ μόνον μέρος τῆς γῆς. — Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δυστυχιῶν τούτων ἡ Πρόνοια προσεκόλλησεν τρόπον τινα τοὺς πόδας ἐκάστου εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος δι' ἀνικητοῦ μαγνήτου· οἱ πάγοι τῆς Ἰτλανδίας καὶ αἱ φλογώδεις ἄμμοι τῆς Ἀφρικῆς δὲν στεροῦνται κατοίκων.

Εἶναι μάλιστα ἀξιοπαρατήρητον ὅτι ὅσα λυπρόγαιον τὸ ἔδαφος τόπου τινος, ὅσον ὀχληρότερον τὸ κλίμα, ἢ, ὅπερ τὸ αὐτὸ, ὅσας πλειόνας καταδρομὰς ὑπέστη τις εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους, τόσα πλείονα θέληγτρα ἔχει δι' ἡμᾶς. — Πράγμα παράδοξον καὶ ὑψηλὸν, νὰ προσκολλώμεθα διὰ τῆς δυστυχίας, καὶ ὅστις μόνον μίαν καλύβην ἀπώλεσε νὰ ἦναι αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις τὴν πατρικὴν στέγην πολὺ ἐπιποθεῖ. Ὁ λόγος τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι ὅτι ἡ δαψίλεια γῆς λίαν εὐκάρπου, καταστρέφει, πλουτίζουσα ἡμᾶς, τὴν ἀπλότητα τῶν φυσικῶν δεσμῶν οἷτινες σχηματίζονται ἀπὸ τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν· ὅταν παύσωμεν τοὺς γονεῖς ν' ἀγαπῶμεν, ἐπειδὴ δὲν μᾶς εἶναι ἀναγκαῖοι, πύομεν ἐπομένως· ν' ἀγαπῶμεν καὶ τὴν πατρίδα.

Τὰ πάντα ἐπιβεβαιουσι τὴν ἀλήθειαν ταύτης τῆς παρατηρήσεως. Ὁ Ἄγριος εἶναι μᾶλλον προσκολλημένος εἰς τὴν καλύβην του, παρὰ ὁ ἡγεμὼν εἰς τὸ παλάτιόν του, καὶ ὁ ὄρεινός αἰσθάνεται μεγαλητέραν τέρψιν εἰς τὸ ὄρος του παρὰ ὁ κάτοικος τῆς πεδιάδος εἰς τὴν αὐλακὰ του. — Ἐρώτησε ποιμένα Σκῶτον ἂν ἤθελεν ν' ἀλλάξῃ τὴν τύχην του ἀντὶ τῆς πρώτης ἐξουσίας τῆς γῆς. Μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς αὐτοῦ φυλῆς, διατηρεῖ εἰς πάντα τὴν μνήμην της, πανταχοῦ αὐτῆς ἀναζητεῖ ποίμνια, τοὺς χειμᾶρρους, τὰ νέφη. Ἐπιποθεῖ μόνον νὰ φάγῃ τὸν κριθινὸν ἄρτον, νὰ πῖνῃ τῆς αἰγὸς τὸ γάλα, νὰ ψάλῃ εἰς τὴν κοιλάδα τὰ τρίστροφα τὰ ὁποῖα οἱ πρόγονοί του ἔψαλλαν. Ἀπόλλυται ἂν εἰς τὸν πατρικὸν τόπον δὲν ἐπιστρέψῃ. Εἶναι ὄρους φυτὸν, ἡ ρίζα του πρέπει νὰ ἦναι εἰς τὸν βράχον· δὲν δύναται νὰ τελεσφορήσῃ ἂν μὴ τύπτηται ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ὑετῶν· ἡ γῆ, αἱ σκέπαι, καὶ ὁ ἥλιος τῆς πεδιάδος, τὸ μαραίνουσι.

Μὲ ποῖαν ἀγαλλίασιν θέλει ἰδεῖ πάλιν τὴν ἐξ ἐρείκης αὐτοῦ στέγην! πῶς θέλει ἐπισκεφθῇ τὰ ἱερά λείψανα τῆς ἐνδείας του!

Doux trésor ! se dit-il: chers gages, qui jamais
N' attirâtes sur vous l'envie et le mensonge,
Je vous reprends; sortons de ces riches palais,
Comme l' on sortirais d' un souge.

Τί εὐτυχέστερον τοῦ Ἑσκιμώου εἰς τὴν τρομερὰν αὐτοῦ πατρίδα; πῶς θεωρεῖ τῶν κλιμάτων μας τὰ ἄνη ἐνώπιον τῶν χιόνων τῆς Λαβροδόρης, τὰ παλάτια μας ἐνώπιον τῆς καπνισμένης του ὀπῆς; Τὸ ἔαρ ἀναβαίνει μετὰ τῆς συζύγου του εἰς πλείοντος πάγου. Ἀπὸ τὰ ἔρημα καὶ φερόμενος προχωρεῖ εἰς πλατείαν θάλασσαν

ἐπὶ τούτου τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ τῶν τρικυμιῶν. — Τὸ ὄρος ταλαντεύει ἐπὶ τῶν κυμάτων τὰς φωτεινὰς κορυφάς του καὶ τὰ χιονώδη του δένδρα. — Οἱ θαλάσσιοι λύκοι παραδίδονται εἰς τὸν ἔρωτα εἰς τὰς κοιλάδας του αἱ δὲ φάλαιναι συνοδεύουσι τὰ θήματά του ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ πολυμήρως ἄγριος εἰς τὸ ἄσυλον τοῦ κινητοῦ σκοπέλου του σφίγγει ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκε γυναῖκα, καὶ αἰσθάνεται μετ' αὐτῆς χαρὰν ἄγνωστον, εἰς τὸ μίγμα τοῦτο τῶν τρυφῶν καὶ τῶν κινδύνων.

Ὁ Βάρβαρος οὗτος, ἐξ ἄλλου, δι' ἰσχυροῦς λόγους προτιμᾷ τὸν τόπον του καὶ τὴν κατάστασίν του τῆς ἡμετέρας. Ὅσον ταπεινὴ καὶ ἀν μᾶς φαίνεται ἡ φύσις του, παρατηρεῖται εἰς αὐτὸν ἢ εἰς ἅς μετέρχεται τέχναι, ὑπερέχοντι καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Βύρωπαῖος ἐνασχολεῖται νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς πλοῖον, ἀριστούργημα τῆς ἀνθρωπίνου βιομηχανίας, κατὰ τὴν αὐτὴν παραλίαν ὅπου ὁ Βοσκιμῶς πλέων εἰς φώκης δέρμα τέρπεται εἰς ὄλους τοὺς κινδύνους. Ποτὲ μὲν ἀκούει μυκώμενον τὸν Ὠκεανὸν ὅστις τὸν καλύπτει ἑκατὸν πόδας ἄνωθέν του. Πότε δὲ πολιορκεῖ τοὺς οὐρανοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν πελωρίων κυμάτων, χαίρεται εἰς τὸν ἀσκὸν του ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων, ὡς βρέφος ἐφ' ἠνωμένων κλάδων ταλαντευόμενον, εἰς τὰ σιγηρὰ βᾶθη δάσους. Τὸν ἀνθρωπινὸν τοῦτον θέτων εἰς τὴν χώραν τῶν καταγίδων, ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκε δαίμα ἡγεμονείας. Ἄπελθε, τῷ εἶπεν ἐκ μέσου τοῦ τύφου, σὲ ῥίπτω γυμνὸν ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ', ὅσον ἄθλιος καὶ ἀν ἦσαι διὰ τὸ μὴ παραγνωρίσης τὸν προουρισμὸν σου, θέλει δαμάζει τῆς θαλάσσης τὰ τέρατα δι' ἐνὸς καλάμου, καὶ θέλει περιφρονῆ τὰς τρικυμίας. » Οὕτως ἐνώ εἰς τὴν πατρίδα προσ-

κολλώμεθα, ἡ Πρόνοια τὰ κρίματα αὐτῆς πάντοτε δικαιολογεῖ· ἡμεῖς δ' ἔχομεν πρὸς τὴν πατρίδα μυρίους λόγους ἔρωτος. Ὁ Ἄραψ δὲν λησμονεῖ ποτὲ τὸ φρέαρ τῆς καμῆλου, τὴν δρομάδα, καὶ μάλιστα τὸν ἵππον σύντροφον τῶν ὁδοιποριῶν του. Ὁ Μαῦρος ἀναπολεῖ πάντοτε τὴν καλύβην του, τὸ ἀκόντιόν του, τὴν βανανέαν του καὶ τῆς ζέβρας καὶ τοῦ ἐλέφαντος τὴν ἀτραπὸν.

Διηγούνται ὅτι ἄγγλος τις πλοίου ὑπηρετῆς ἔλαβε τόσην ἀφίσωσιν εἰς πλοῖον ὅπου ἐγεννήθη, ὥστε δὲν ὑπέφερε νὰ χωρισθῆ ἀπ' αὐτὸ οὐδὲ στιγμήν. Ὅταν ἤθελαν νὰ τὸν τιμωρήσωσι τὸν ἠπειλοῦν νὰ τὸν στείλωσιν εἰς τὴν γῆν· αὐτὸς ἔτρεχε τότε νὰ κρυφθῆ κάτω εἰς τὸ βάθος ἀρίων φωνάς. Τί ἦτον ὅ,τι ἐγέννησε εἰς τοῦτον τὸν νύκτην ταύτην τὴν συμπάθειαν πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἀνέμων σαλευομένην σανίδα; Βεβαίως, δὲν ἦσαν ἀπλῶς τοπικαὶ καὶ φυσικαὶ ἀρμονίαι· ἦσαν συμφωνίαι τινεσ ἠθικαὶ μεταξὺ τῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς τοῦ πλοίου, ἢ μᾶλλον ἐτέρπετο συγκεντρῶνων, οὕτως εἶπειν, τὰς εὐχαριστήσεις του καὶ κόπους, εἰς τὴν κοιτίδα του; Ἡ καρδιά φύσει ἀγαπᾷ νὰ περιορίζεται· ὅσῳ ὀλιγώτερον ἐκτίθεται ἔξω, τόσῳ ὀλιγώτερας πληγὰς ὑποφέρει· ἐπειδὴ οἱ πολλὰ εὐαίσθητοι, ὅποιοι εἶναι γενικῶς οἱ δυστυχεῖς, εὐαρεστοῦνται νὰ κατοικῶσι περιορισμένους τόπους. Ὅ,τι τὸ αἰσθημα ἀποκτᾷ δύναμει, τὸ χάνει ἐν ἐκτάσει· ὅταν ἡ Ῥωμαϊκὴ Δημοκρατία ἔληγε μέχρι τοῦ Ἀβεντιῦ δόρου, τὰ τέκνα τῆς ἀπέθνησκον εὐχαρίστως ὑπὲρ αὐτῆς ἔπαυσαν νὰ τὴν ἀγαπῶσι, ὅταν τὰ ὄριά τῆς ἔφθασαν τὰς Ἀλπεσ καὶ τὸν Ταῦρον — Τοιαύτη τις αἰτία ἀναμφιβόλως ὑπέθαλπεν εἰς τὸν ἄγγλον ὑπηρετὴν ταύτην τὴν προτίμησιν τοῦ πατρικοῦ πλοίου· Ὅδῃ τις ἄγνωστος ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ τοῦ βίου, ἔβλεπε τὰς θαλάσσας ὑψομέ-

ΙΑΚΩΒΑΤΙΔΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

(ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΗΣΙΣ.

‘Ο Ἴταλὸς περιηγητὴς Κόμης Γ. Βρόλος, ἐζήτει ἐπιμύνας παρὰ Κεφαλληνὸς τινος, νὰ γράψῃ εἰς τὸ λεύκωμα (album) αὐτοῦ στίχους, ἐκεῖνος δὲ, ἐνδύσας εἰς τὰς ἐπανελημμένας παρακλήσεις του, ἔγραψε ἐπὶ τοῖς περιηγητικῆς αὐτοῦ βιβλίου, τὸ ἐξῆς ἀσμάτιον.

ὦ Ἴταλὲ, τί μού ζητεῖς

Τραγοῦδινα νὰ σοῦ γράψω;

Ἔλα γιὰ μένα νὰ θρηνῆς

Κ’ ἐγὼ γιὰ σὲ νὰ κλάψω.

Ἄχαρο χῶμα ἄφησες

Χῶμ’ ἄχαρο διαβαίνεις!

Ἄπο μαυρίλλα ἔρχεσαι

Σ’ ἄλλη μαυρίλλα ἔμπαίνεις!

Ἐδῶ, ὡς καὶ σ’ τὸ τόπο σου

Ἡ ἄνοιξις δὲν λάμπει,

Γυμνοὶ ἀπὸ τὰ κάλλη τους

Στενάζουσιν οἱ κάμποι.

ὦ! καλοκαῖρι τῆς καρδιάς

Ἐδῶ δὲν πρασινίζει,

Καθὼς ἐμὲ, οὔτω καὶ σὲ

Ἡ λύπη θασανίζει.

Ἡ μουσικὴ τῆς νύκτες μου

Εἰς κλαύματα ἐσβύσθη

Γιὰ μὲ, γιὰ σὲ ἡ Παράδεισος

Τὸ ἐλευθερίας ἐκλείσθη! . .

Λοιπὸν, ὦ ξένη, μὴ ζητεῖς

Τραγοῦδι μου γενναῖο,

Ἄλλὰ γιὰ μένα νὰ θρηνῆς

Κ’ ἐγὼ γιὰ σὲ νὰ κλαίω.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Κατὰ τὸ ἑσπέριον τῆς Ἰταλίας συνέβη δυνατὴ πλυμ-
μύρα, προελθοῦσα ἐκ τῆς ταχείας διαλύσεως ὑπερβολικῆς
προσότητος χιόνος, ἣτις εἶχε πέσει ἐπὶ τῶν Ἄλπεων ὁ
ποταμὸς Ἄθεσις, ἐξογκωθεῖς, ἀφῆρπασε γέφυραν πλητ-
σίον τῆς Βερώνης, ἐκτὸς τοῦ μέσου μέρους, ἐφ’ ἴστατό
ἡ κατοικία τοῦ φορολόγου· ὁ δυστυχὴς οὗτος ἔμεινε,
μεθ’ ὅλης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, πεφυλακισμένος ὑπὸ
τῶν κυμάτων, καὶ κατὰ στιγμήν εἰς κίνδυνον ὀλέθρου.
Οἱ ἐπὶ τῶν ὄχθων ἔβλεπον αὐτόν, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ
τέκνα του, μετὰ χειρῶν ἐκτεταμένων καὶ μετὰ ἕλειων
κραυγῶν, ἐπικαλουμένους βοήθειαν, ἐνῶ κλάσματα τῆς
μενούσης ταύτης καμάρας ἐπιπτον ἀδιακόπως εἰς τὰ ὕ-
δατα. Εἰς τὸν ἔσχατον τοῦτον κίνδυνον, εὐγενῆς τις, πα-
ρευρισκόμενος, ὁ Κόμης Πουλβερινίου, προσέφερεν ἑκατόν
φλωρία Βενέτικα εἰς τὸν ὅστις ἤθελεν ὑπάγει μὲ ἀκά-
τιον, καὶ ἀπαλλάξει τὴν ἀθλίαν οἰκογένειαν. Ἀλλὰ τό-
σον μέγας ἦτον ὁ κίνδυνος τοῦ ν’ ἀφαρπαγῇ τις ἀπὸ
τὴν ταχύτητα τοῦ ρεύματος, τοῦ νὰ σπρωχθῇ κατε-
πάνω εἰς τὸ κλάσμα τῆς γεφύρας, ἢ νὰ καταπλα-
κωθῇ ἀπὸ τοὺς καταπίπτοντας λίθους, ὥστε οὐδεὶς ἐκ
τῶν πολυαριθμῶν θεατῶν εἶχεν ἱκανὴν τόλμην εἰς ἀπό-
πειραν τοιοῦτου ἀνδραγαθήματος. Χωρικός τις παρρη-
χόμενος, ἔμαθε τὴν προταθεῖσαν ἀμοιβήν. Ἀμέσως δε-
μήσας εἰς τὸ ἀκάτιον, καὶ συντόνως κωπηλατῶν, ἔφθα-
σεν εἰς τὸ μέσον τοῦ παταμοῦ, ἔφερε τὸ ἀκάτιον ὑπὸ τὴν
πίπτουσαν γέφυραν, καὶ ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια κατέβη
ἀσφαλῶς διὰ μέσου σχοινίου. Ἐχρηστέτε! « τὴν ἰστέον
ἀσφαλῶς. » Δι’ ἀγῶνος ἔτι συντονωτέρου, καὶ διὰ με-
γάλης δυνάμεως βραχιόνων, ἔφερε τὴν οἰκογένειαν καὶ

τὸ ἀκάτιον εἰς τὴν ξηρὰν. Ἐὖγε παλληκάριον μου! ἔξε-
φώνησεν ὁ κόμης, ἐγχειρίζων εἰς αὐτὸν τὸ θαλάντιον
τῶν φλωρίων, αἰδοῦ ἢ ὑποσχεθεῖσα ἀνταμοιβή. » Δὲν
ἐκινδύνευσά τὴν ζωὴν μου διὰ χρήματα, ἀπεκρίθη ὁ χω-
ρικός. « Ἡ δούλευσίς μου ἀρκεῖ πρὸς ζωοτροφίαν ἐμοῦ,
τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων μου. Δὸς τὸ θαλάντιον εἰς
τὴν πτωχὴν οἰκογένειαν, ἣτις ἔλασε πᾶν ὄ,τι εἶχε. »

Λ.

ΑΙΝΥΓΜΑ.

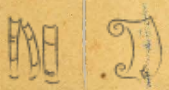
Ἄν τὸ ἔκτον μ' ἀφαιρέσης
Σῆγμα δ' εἰς τέλος προσθέσεις
Τότε βέβαια θά γίνω
Ἴδιωμα ἀνδρὸς Ἀγίου
Ἄν δέ' ἄλλιν ὅπως εἶμαι
Καὶ τὸ πέμπτον μ' ἀφαιρέσης
Τότε βέβαια θά σ' εἴπω
Ἐκ τῶν φύλων τοῦ ἀνεύκτου
Ὀλοκλήρως δὲ θεωρῶν με
Ἐν τῷ κόσμῳ τούτ' ὑπάρχω
Φέρων εἰς αὐτὸν πολέμους
Ἀεθιρείας δ' ἐνταυτῷ.
Μ' ἐπιτίγασσε καὶ ὁ Πλάτων
Θεωρῶν με ὡς Ἀσπίν
Εἰς τοὺς μεταξὺ Σωκράτους
Καὶ Νικίου διαλόγους

Τώρα δὲ πιστεύω φίλε
Ὅτ' ἀφηρεμένην μ' ἤρες
Ἐξ ἑπτὰ γραμμάτων
Ἐνταυτῷ δι' οὐσιαστικῶν.

Τ. Δ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Ι. Κ. Β. Α. Τ. Ε. Ι. Ο. Σ.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟ ΔΗΘΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΟ ΔΗΘΥΡΙΟΥ
1982